

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes regulai, ar ko izveido Eiropas Prokuratūru”

COM(2013) 534 final

(2014/C 170/14)

Ziņotājs: **Eugen LUCAN**

Eiropas Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2013. gada 17. jūlijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Padomes regulai, ar ko izveido Eiropas Prokuratūru”

COM(2013) 534 final.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2013. gada 20. novembrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 494. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 10. un 11. decembrī (11. decembra sēdē), ar 176 balsīm par, 7 balsīm pret un 13 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK uzskata, ka Komisijas iniciatīva ir lietderīga. Eiropas Prokuratūras izveide ir nozīmīgs solis, lai izveidotu jaunus juridiskus mehānismus, kas aizsargā gan ES finanšu intereses, gan Eiropas iedzīvotāju finanšu ieguldījumus ES budžetā.

1.2. EESK uzskata, ka ir jāaizsargā Savienības finanšu intereses, bet ka ES krimināltiesību sistēmas saskaņotību varētu nodrošināt labāk, ja regulā skaidri un precīzi būtu definēti⁽¹⁾ ne tikai lietotie jēdzieni, bet arī un jo īpaši noziedzīgi nodarījumi, kas apdraud Savienības finanšu intereses un par kuriem dalībvalstīs ir jāsāk kriminālvajāšana. Šīs definīcijas būtu jāiekļauj regulā vai arī jānorāda atsaucē uz pielikumu pēc *Eurojust* regulas⁽²⁾ parauga, un, ja nepieciešams, papildinot to ar direktīvu. Šīs definīcijas var būt par pamatu tālākam regulējumam attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kas kaitē ES finanšu interesēm, un tādējādi nodrošināt tiesiskuma principa ievērošanu (“*nullum crimen sine lege*”).

1.3. EESK uzskata, ka jaunās Eiropas Prokuratūras pienākumi nedrīkst būt plašāki par tiem, kas minēti Līguma par Eiropas Savienības darbību 86. panta 2. punktā. Kamēr nav veikts ietekmes novērtējums par pārrobežu noziedzību, ir pārāgrī paplašināt Prokuratūras pilnvaras, pamatojoties uz 86. panta 4. punktu.

1.4. Attiecībā uz procedūrām un strīdiem, kuros iesaistīta Eiropas Prokuratūra, EESK iesaka aizdomās turētajiem piemērot procesuālās garantijas atbilstīgi attiecīgajiem standartiem, jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartai, un konkrētāk – tiesībām uz taisnīgu tiesu un aizstāvības tiesībām, kuri sniedz augstāku aizsardzības līmeni salīdzinājumā ar valstu tiesību aktiem. Aizstāvības tiesības EESK izpratnē ietver arī nepieciešamību garantēt apsūdzības un aizstāvības procesuālo tiesību vienlīdzības principu.

1.5. EESK iesaka paplašināt Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instrumenta uzraudzības komitejas pienākumus, piešķirot tai pilnvaras uzraudzīt cilvēka pamattiesību un brīvību ievērošanu, īpaši saistībā ar Eiropas Prokuratūras izveidi, kā arī cilvēktiesību ievērošanu kriminālprocesā. Šī uzraudzības komiteja sadarbosies ar visām EESK specializētajām nodaļām un citām šajā jomā kompetentajām ES un valstu iestādēm. Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instrumenta uzraudzības komiteja⁽³⁾ savā darbībā uzraudzīs un izvērtēs, kā ES attiecībās ar dalībvalstīm un trešām valstīm tiek ievērotas cilvēktiesības.

⁽¹⁾ Skatīt dokumenta COM(2013) 534 final 2. panta b) punktu, 4. panta 1. punktu un 12. pantu, kā arī šā atzinuma 4.1. punktā “Priekšmets, definīcijas, kompetence” sniegtos paskaidrojumus.

⁽²⁾ COM(2013) 535 final 3. panta 1. punkts: “*Eurojust* kompetencē ir 1. pielikumā norādītie noziegumu veidi”.

⁽³⁾ Šī komiteja darbojas REX specializētajā nodaļā. Savukārt SOC nodaļas kompetences jomās ir arī aktīvs pilsoniskums un cilvēka pamattiesību aizstāvība.

1.6. Saistībā ar ģenerālprokurora priekšatlases procedūru EESK uzskata, ka ekspertu grupā, kurai jāsniedz konsultatīvs atzinums Komisijai, jābūt pa vienam pārstāvim no šādām struktūrām: EESK, Reģionu komiteja, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra, Revīzijas palāta un Advokātu un juristu biedrību padome (CCBE). Šīs konsultatīvās ekspertu grupas sastāvā vajadzētu būt vismaz vienpadsmit locekļiem.

1.7. EESK uzskata, ka Eiropas Prokuratūras darbības pamatprincipos jāiekļauj arī likumības un hierarhiskās pakļautības principi, kuri regulā nav skaidri minēti.

1.8. EESK uzskata, ka regulā vajadzētu noteikt Eiropas prokuroru tiesību un pienākumu īstenošanas lielākas garantijas un viņu atbildību amata ļaunprātīgas izmantošanas un smagu amatpārkāpumu gadījumos.

1.9. EESK norāda: tā kā pierādījumi, ko Eiropas Prokuratūra savākusi un iesniegusi pirmās instances tiesā, tiek pieņemti bez apstiprināšanas, noteikumi par pierādījumu pieņemamību var radīt nevienlīdzību un procesuālo tiesību vienlīdzības principa pārkāpumu. Ņemot vērā, ka regulas 32. panta 5. punktā noteikts, ka iesaistītajām personām "ir visas procesuālās tiesības, kas tām pienākas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem", kas, bez šaubām, ietver arī pierādījumu pieņemamības procedūras, jāsecina, ka regulas noteikumi ir pretrunīgi un ka regulējums var izraisīt apsūdzētā tiesību pārkāpumus kriminālprocesā.

1.10. Personas datu vākšanu un apstrādi vajadzētu attiecināt vienīgi uz personām, par kurām apkopoti neapstrīdami fakti par to, ka tās ir izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, kas apdraud Savienības finanšu intereses; pretējā gadījumā notiktu būtiska un nesamērīga iejaukšanās viņu privātajā dzīvē.

1.11. EESK uzskata, ka Eiropas Prokuratūras izveide ir veids, kā nodrošināt aizsardzību ES iedzīvotāju finanšu ieguldījumam ES budžetā. Gan regulas priekšlikumā, gan direktīvas priekšlikumā ir jāiekļauj noziedzīgu nodarījumu, kas apdraud Savienības finanšu intereses, definīcijas un tās ir jāsaskaņo.

2. Vispārīga situācija un piezīmes

2.1. Debates par Eiropas Prokuratūras izveidi uzsāktas vairāk nekā pirms desmit gadiem⁽⁴⁾. Komisija 2011. gada maijā pieņēma dokumentu "Paziņojums par ES finanšu interešu aizsardzību ar krimināltiesībām un administratīvu izmeklēšanu"⁽⁵⁾, kurā izklāstīti priekšlikumi, kā uzlabot ES finanšu interešu aizsardzību.

2.2. Pēdējos trijos gados darījumu, kas radīja aizdomas par krāpšanu, apmērs bija vidēji EUR 500 miljonu gadā, taču lēš, ka to faktiskā kopējā vērtība ir daudz lielāka. No pārkāpējiem tiek atgūta tikai neliela daļa no šīs kopsomas, proti, nepilni 10 %⁽⁶⁾. Tiek lēsts, ka 2010. gadā 46 % paziņojumu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas apdraud Savienības finanšu intereses (dalībvalstu līmenī), attiecas uz publisko sektoru, bet 52 % – uz privāto sektoru. Informācija par nozarēm, kurās notiek krāpšana, ir šāda: 17 % lauksaimniecībā, 1 % attiecībā uz cigaretēm, 6 % muitā, 11 % attiecībā uz tiešajiem izdevumiem vai iegādēm, 27 % attiecībā uz ES iestādēm, 19 % – ārējo atbalstu un 19 – struktūrfondi. Kopumā no Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) ziņojumiem izriet, ka šos datus var attiecināt arī uz 2011. un 2012. gadu. Šādā situācijā ir vajadzīgi īpaši risinājumi un pasākumi ES krimināltiesību politikas līmenī.

2.3. Komisija 2012. gada jūlijā pieņēma priekšlikumu direktīvai par cīņu pret krāpšanu, kas apdraud Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības. Minētajā dokumentā paredzētas kopējas definīcijas noziedzīgiem nodarījumiem pret ES budžetu, minimālo sankciju (to skaitā brīvības atņemšana smagos gadījumos) un kopēju noilguma termiņu saskaņošana.

⁽⁴⁾ "Zaļā grāmata par Kopienas finanšu interešu krimināltiesisko aizsardzību un Eiropas prokurora amata izveidošanu", COM (2001) 715 final, 2001. gada 11. decembris.

⁽⁵⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0293:FIN:LV:PDF>

⁽⁶⁾ Ietekmes novērtējuma kopsavilkums SWD(2013) 275 final, 2. lpp., 1.2. punkts.

2.4. ES līmenī 2012. gadā un 2013. gada sākumā rīkotas debates un sanāksmes par Eiropas Prokuratūras izveidi⁽⁷⁾. Priekšsēdētājs Barroso 2012. gada septembrī savā uzrunā par stāvokli Savienībā vēlreiz apstiprināja Komisijas apņemšanos izveidot Eiropas Prokuratūru.

2.5. Komisija 2013. gada 17. jūlijā publicēja tiesību aktu kopumu, kas ietver vairākas regulas, ar kurām paredzēts reformēt *Eurojust* struktūru, uzlabot OLAF pārvaldību un izveidot Eiropas Prokuratūru.

2.6. Eiropas Prokuratūras galvenais uzdevums būs cīnīties pret noziedzīgiem nodarījumiem, kas apdraud ES finanšu intereses. Tā būs pilnvarota izmeklēt lietas, veikt tiesvedību un, attiecīgajā gadījumā, nodot ES dalībvalstu kompetentajām tiesu iestādēm par šādiem nodarījumiem aizdomās turētās personas.

3. Regulas par Eiropas Prokuratūras izveidi priekšlikuma kopsavilkums

3.1. Eiropas Prokuratūras izveide nav obligāta, bet iespējama. Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) noteikts, ka Padome, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, ar vienprātīgu lēmumu "var izveidot" Eiropas Prokuratūru. Eiropas Prokuratūras izveides juridiskais pamats un noteikumi izklāstīti LESD 86. pantā: "Lai apkarotu noziegumus, kas skar Savienības finansiālās intereses, Padome, pieņemot regulas saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru, var no *Eurojust* izveidot Eiropas Prokuratūru".

3.2. Saskaņā ar LESD 86. panta 4. punktu Eiropadome var paplašināt Eiropas Prokuratūras pilnvaras, tajās iekļaujot cīņu pret īpaši smagiem noziegumu veidiem, kuriem ir pārrobežu dimensija.

3.3. Regulā par Eiropas Prokuratūras izveidi ietverti šādi elementi: priekšmets un definīcijas; vispārējie noteikumi (Prokuratūras statuss un struktūra, locekļu iecelšana un atbrīvošana no amata, principi); kompetence; izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un tiesvedības procedūras noteikumi; procesuālo garantiju noteikumi; tiesu iestāžu uzraudzība; datu aizsardzība; Eiropas Prokuratūras attiecības ar ES iestādēm; ietekme uz budžetu.

3.4. Eiropas Prokuratūras veikto procesuālo pasākumu pārskatīšana tiesā ir valstu iestāžu kompetencē.

3.5. Saskaņā ar Savienības līgumiem⁽⁸⁾ Dānija nepiedalīsies Eiropas Prokuratūras izveidē.

3.6. Tā kā Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās tieslietu un iekšlietu politikas pasākumos, abas minētās valstis nepiedalīsies Eiropas Prokuratūras izveidē, ja vien tās brīvprātīgi un skaidri nenolems tajā piedalīties.

4. Īpašas piezīmes

4.1. Priekšmets, definīcijas, kompetence

4.1.1. Lai gan regulas 1. pantā noteikts, ka "izveido" jaunu Eiropas Prokuratūru, tomēr tās darbība un rīcības spēja būs atkarīgas vienīgi no tā, kā ilgākā laika periodā tiks piemērota direktīva par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses⁽⁹⁾, kurā definēti noziedzīgi nodarījumi un nelikumīgas darbības, kas apdraud Savienības finanšu intereses. Eiropas Prokuratūras izveide ir lietderīga, lai nodrošinātu aizsardzību Eiropas iedzīvotāju finanšu ieguldījumiem ES budžetā.

4.1.2. Direktīvā par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses⁽¹⁰⁾, uzskaitīti šādi noziedzīgi nodarījumi:

i. krāpšana, kas apdraud Savienības finanšu intereses (3. pants);

ii. ar krāpšanu saistīti noziedzīgi nodarījumi, kas skar Savienības finanšu intereses (4. pants): informācijas sniegšana vai slēpšana, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, priekšrocību apsolīšana vai piešķiršana ES ierēdnim;

⁽⁷⁾ COM(2013) 534 final, 3. un 4. lpp.

⁽⁸⁾ LESD pievienotā Protokola (nr. 22) 1. un 2. pants.

⁽⁹⁾ Regulas 2. panta b) punktā iekļauta atsauce uz "Direktīvu 2013/xx/ES".

⁽¹⁰⁾ Arī priekšlikumā regulai COM(2013) 534 final precizēts, ka tā ir "Direktīva 2013/xx/ES".

iii. kūdišana, palīdzēšana un atbalstīšana, mēģinājums (direktīvas 5. pantā minētie noziedzīgie nodarījumi nav definēti, taču noteikts, ka par tiem piemērojams sods).

4.1.3. EESK uzskata, ka šie noziedzīgie nodarījumi ir juridiski skaidri jādefinē, pievienojot jaunu punktu, kurā konkrēti uzskaitīti tie noziedzīgie nodarījumi, kurus izskata Eiropas Prokuratūra. Turklāt maznozīmīgi nodarījumi, kuru radītā kaitējuma apmērs nepārsniedz konkrētu summu, piemēram, EUR 10 000, būtu jāizslēdz no Eiropas Prokuratūras jurisdikcijas. EESK uzskata, ka ir jāprecizē un regulā jāiekļauj visas direktīvā minētās definīcijas, to skaitā "civildienesta ierēdņa"⁽¹¹⁾ definīcija, kas ir attiecināma ne vien uz publisko, bet arī privāto sektoru. Visas regulas priekšlikumā un direktīvas priekšlikumā iekļautās definīcijas ir konkrēti jāprecizē, detalizēti jāapraksta, jāsaskaņo un jāstandartizē.

4.1.4. EESK uzskata, ka nolūkā skaidri izklāstīt Eiropas Prokuratūras priekšmetu, definīcijas un kompetenci, vajadzētu grozīt atsevišķus pantus, kuros noteikta tās darbības joma⁽¹²⁾, norādot atsauci uz pielikumu, kā tas darīts *Eurojust* regulas⁽¹³⁾ gadījumā, un papildināt un saskaņot to ar direktīvas priekšlikumu.

4.1.5. Eiropas Prokuratūras kompetencei jābūt skaidrai un neapstrīdamai. Lai gan Eiropas Prokuratūras materiālās kompetences jomā esošo pārkāpumu precizēšanai ir jāatsaucas uz valstu tiesību aktiem, ar kuriem tiek īstenoti ES tiesību akti (Direktīva 2012/xx/ES), tomēr dažas regulā noteiktas šo pārkāpumu iezīmes, piemēram, to pārrobežu raksturs, ietekme uz ES interesēm vai ES ierēdņu līdzdalība, varētu nodrošināt saskaņotu krimināltiesību politiku un vienādu attieksmi pret visiem pārkāpumu veidiem, kas apdraud ES finanšu intereses.

4.1.6. Tomēr regulā nevajadzētu paplašināt Eiropas Prokuratūras kompetenci, iekļaujot tajā arī pārkāpumus, kurus izmeklē valstu prokurori. Tāpat vajadzētu minēt kritērijus, kas gadījumā, ja Eiropas Prokuratūrai ir papildu kompetence, ļautu noteikt, kam ir pārsvars (prioritāte). Pretējā gadījumā interpretācijas un tiesu prakses atšķirtos katrā dalībvalstī.

4.1.7. Pārrobežu izmeklēšanas gadījumā var veidoties situācijas, kad dažas dalībvalstis nesadarbojas Eiropas Prokuratūras izmeklēšanas sistēmas ietvaros. Eiropas prokurora un Eiropas pilnvaroto prokuroru attiecības ļauj izvairīties no tā, ka viena un tā pati kriminālizmeklēšana tiek uzsākta vairākās dalībvalstīs. Ir iespējams noteikt vienkāršu noteikumu par visagrāk iesniegto prasību tiesā, lai tādējādi kriminālvajāšana tiktu sākta tajā dalībvalstī, kuras tiesu iestādes pirmās saņēma prasību attiecīgajā lietā.

4.2. Eiropas Prokuratūras izveides noteikumi

4.2.1. Lai arī Eiropas prokuroru ieceļ Padome ar Eiropas Parlamenta piekrišanu, Komisijai ir svarīga nozīme kandidātu priekšatlases posmā, jo tā "iesniedz kandidātu sarakstu" un "lūdz kolēģijas viedokli, kuru tā ir izveidojusi"⁽¹⁴⁾. Attiecībā uz Eiropas prokurora amata kandidātu atlases procedūru EESK iesaka Komisijai konsultāciju posmā palielināt ekspertu grupas skaitlisko sastāvu no 7 līdz 11 locekļiem, precizējot cik locekļu tiks izraudzīti no Tiesas, valstu augstākajām tiesām, valstu prokuratūrām vai citu augsti kvalificētu un pieredzējušu juristu vidus, un iekļaut šīs konsultatīvās komitejas sastāvā pa vienam pārstāvim no šādām struktūrām: EESK, Reģionu komiteja, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra, Revīzijas palāta un Eiropas Advokātu un juristu biedrību padome (CCBE).

4.2.2. EESK uzskata, ka no juridiskā viedokļa būtu lietderīgi noteikt konkrētas garantijas prokuroriem, lai nodrošinātu viņiem neatkarību, taisnīgumu un objektivitāti, kā arī aizsardzību un stabilitāti. Šajā sakarā EESK norāda, ka obligāti jānosaka prokuroru neatceļamība, sevišķi, ja par viņiem iesniegtas sūdzības.

4.2.3. Pēc Eiropas Parlamenta, Padomes vai Eiropas Komisijas pieprasījuma Eiropas Savienības Tiesa atsauc Eiropas prokuroru vai viņa vietniekus. Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir kaitējums iedzīvotājiem, kas radies Eiropas pilnvaroto prokuroru, Eiropas prokurora vai viņa vietnieku vainas dēļ. Tiesa analizē un izskata sūdzības saistībā ar minēto kaitējumu. EESK uzskata, ka strīdu gadījumā attiecībā uz kaitējuma atlīdzināšanu, Eiropas Savienības Tiesai jāinformē par saviem lēmumiem Eiropas Parlaments, Padome un Komisija.

⁽¹¹⁾ COM(2012) 363 final, 4. panta 5. punkts.

⁽¹²⁾ Skatīt dokumenta COM(2013) 53 final 1. panta b) punktu, 4. panta 1. punktu un 12. pantu.

⁽¹³⁾ COM(2013) 535 final 3. panta 1. punkts: "Eurojust kompetencē ir 1. pielikumā norādītie noziegumu veidi".

⁽¹⁴⁾ COM(2013) 534 final, 8. panta 3. punkts.

4.2.4. Eiropas Prokuratūras darbības pamatprincipos vajadzētu iekļaut arī likumības un hierarhiskās pakļautības principus, kuri regulā nav skaidri noteikti. Eiropas Prokuratūrai vajadzētu būt arī iespējai izmeklēt pēc savas ierosmes. Eiropas kriminālizmeklēšanas sistēma kļūtu saskaņotāka un viengabalaināka, ja Eiropas Prokuratūra varētu dot OLAF saistošus norādījumus un instrukcijas.

4.2.5. Ar lēmumiem par iekšējo darbību vajadzētu izveidot efektīvus saziņas mehānismus, kas garantētu, ka Prokuratūra, prokurors, viņa vietnieki un darbinieki būtu neatkarīgi no jebkuras ārējās ietekmes.

4.2.6. Regulā noziedzīgie nodarījumi iedalīti divās kategorijās. Pirmajā kategorijā iekļautie noziedzīgie nodarījumi ir Eiropas Prokuratūras kompetencē (12. pants), savukārt otrajā kategorijā minētie noziedzīgie nodarījumi (13. pants) ir cieši saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem, kas nav minēti 12. pantā (saistītās darbības). EESK uzskata, ka Eiropas Prokuratūras kompetencē nevajadzētu iekļaut citus noziedzīgus nodarījumus, kuru kriminālizmeklēšanu veic valstu prokurori, līdz kamēr netiks izstrādāts skaidru definīciju kopums par noziedzīgiem nodarījumiem un pārkāpumiem, kuru pamatā ir identiski fakti (noziedzīgi nodarījumi, kas cieši saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem, kas apdraud Savienības finanšu intereses). Vienīgie kritēriji, kas regulā paskaidro saikni ar minēto kategoriju, ir “dominējošu”⁽¹⁵⁾ noziedzīgu nodarījumu jēdziens, kā arī noziedzīgu nodarījumu, kuru “pamatā ir identiski fakti”, jēdziens. Ņemot vērā noziedzīga nodarījuma skaidras definīcijas trūkumu, šie jēdzieni padara regulu nenoteiktu: kādā ziņā noziedzīgie nodarījumi ir dominējoši? vai iesaistīto personu, likuma pantu pārkāpumu vai finanšu seku ziņā? utt.

4.3. *Izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un tiesvedības procedūras noteikumi*

4.3.1. Izmeklēšanas pasākumi, kas paredzēti regulā, kurā ir noteikts, kādus individuālus izmeklēšanas pasākumus Eiropas Prokuratūra varēs izmantot un ar kādiem nosacījumiem, jāpiemēro tikai attiecībā uz pārkāpumiem, kas ietilpst Eiropas Prokuratūras materiālās kompetences jomā. ES līmenī ir jāaskaņo dažādi lēmumu veidi, ko Eiropas Prokuratūra var pieņemt izmeklēšanas beigās, jo sevišķi dažas konkrētas pieejas, piemēram, attiecībā uz apsūdzību vai lietas izbeigšanu.

4.3.2. Fakts, ka pierādījumi, ko Eiropas Prokuratūra ir savākusi un iesniegusi pirmās instances tiesā, tiek pieņemti bez apstiprināšanas, var radīt nevienlīdzību un procesuālo tiesību vienlīdzības principa pārkāpumu, kas negatīvi ietekmē aizstāvību. Tā kā Prokuratūra izmanto visu ES struktūru, iestāžu, biroju un aģentūru, kā arī dalībvalstu iestāžu institucionālo sadarbību, ne apsūdzētā, ne aizstāvības rīcībā nebūs līdzīgu resursu, lai pierādītu nevainīgumu, un procesuālo tiesību vienlīdzības princips būs pārkāpts.

4.3.3. Iespēja noslēgt vienošanos, lai nodrošinātu pareizu tiesvedību, var būt nesaderīga ar dažām valstu sistēmām, un tāpēc tā nav jāizslēdz no pārskatīšanas tiesā. EESK iesaka Komisijai regulā definēt jēdziena “vienošanās” nozīmi, kā arī precizēt tā piemērošanas nosacījumus, jo īpaši gadījumos, kad Eiropas Prokuratūrai ir piešķirta papildu kompetence.

4.3.4. Procesuālās garantijas, kas saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem, jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, tiek piešķirtas aizdomās turamajiem un citām personām, uz kurām attiecas Eiropas Prokuratūras procedūras, var autonomi noteikt dažas tiesības (tiesības klusēt, tiesības uz juridisko palīdzību), kuras vēl nav reglamentētas Savienības tiesību aktos. Šīs tiesības būtu jāpiemēro ne tikai attiecībā uz “aizdomās turētajām personām”, bet arī lieciniekiem.

4.4. *Pārskatīšana tiesā*

4.4.1. Ja Eiropas Prokuratūra, īstenojot savas funkcijas, pieņem procesuālos pasākumus, tā tiek uzskatīta par valsts iestādi, lai šos pasākumus pārskatītu tiesā. EESK uzskata, ka Eiropas līmenī vajadzētu paredzēt iespēju pārskatīt tiesā Eiropas Prokuratūras iekšējos pasākumus.

4.4.2. Eiropas Prokuratūras iekšējās kārtības noteikumi (darbības reglaments) jāattiecinā ne tikai uz lietu sadali, bet tiem jāaptver arī citi ļoti svarīgi aspekti, piemēram, hierarhija, struktūra, izmeklēšanas veikšana, īpaši uzdevumi utt. Lai gan šiem iekšējiem noteikumiem nav izpildes saistību un tiem ir tikai starpiestāžu nozīme, var uzskatīt, ka juridiskās noteiktības labad šie noteikumi veido tiesības un šajā sakarā Eiropas iedzīvotāji, uz kuriem attiecas kriminālizmeklēšana, var uz tiem atsaukties. Tas atbilst arī Līguma 86. panta 3. punktam, kurā noteikts, ka Savienības likumdevējam jāparedz noteikumi, kas jāpiemēro, pārskatot tiesā procesuālos pasākumus, kurus Eiropas Prokuratūra veikusi saskaņā ar savām funkcijām.

⁽¹⁵⁾ COM(2013) 534 final, 13. panta “Papildu kompetence” 1. punkts.

4.5. Personas datu aizsardzība

4.5.1. Eiropas Prokuratūras konkrētajā gadījumā noteikumi par datu aizsardzības sistēmu precizē un papildina Savienības tiesību aktus attiecībā uz ES iestāžu veikto personas datu apstrādi⁽¹⁶⁾. Datus var nosūtīt trešām valstīm tikai gadījumā, ja par to ir parakstīta konvencija. Personas datu nodošanu trešām valstīm var veikt tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams kriminālvajāšanas veikšanai un ja trešā valsts saskaņā ar minēto konvenciju un ievērojot to nodrošina tādu pašu datu aizsardzības līmeni kā ES. Eiropas Prokuratūras darbības kontekstā visu šo datu apstrādes uzraudzība jāuztic gan Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam (EDAU), gan valstu kompetentajām iestādēm.

4.5.2. Personas datu vākšanu un apstrādi vajadzētu attiecināt vienīgi uz personām, par kurām apkopoti neapstrīdami fakti par to, ka tās ir izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, kas apdraud Savienības finanšu intereses; pretējā gadījumā notiktu būtiska un nesamērīga iejaukšanās viņu privātajā dzīvē un tiktu pārkāpta Pamattiesību harta.

4.5.3. EESK uzskata, ka tikai absolūtas nepieciešamības gadījumā un ja ir pamatota un būtiska cēloņsakarību saikne ar faktiem, kas tiek izmeklēti, var veikt 37. panta 4. punktā minēto datu vākšanu. Papildu personas datu, kas precizēti 37. panta 4. punktā, vākšana ir darbība, kas jāpamato ar obligātu nepieciešamību izmeklēšanas mērķiem, ievērojot ES Pamattiesību hartu, Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un jaunākos dalībvalstu noteikumus datu aizsardzības jomā.

4.5.4. EESK uzskata, ka minētie personas dati, ja vien tie nav absolūti nepieciešami, būs jādzēš no lietas un reģistriem, kā arī no visām lietām, kurās personas, pret kurām bija uzsākta izmeklēšana, netika apsūdzētas.

Briselē, 2013. gada 11. decembrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Henri MALOSSE*

⁽¹⁶⁾ Konkrēti, Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti.